energi för nästa generation

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk (SOU 2025:93)

Ert dnr LI2025/01500

Svensk Bioenergi[1], Svebio, är en branschorganisation med ca 250 företag, organisationer och personer som är verksamma inom bioenergibranschen i Sverige.

Svebio tackar för möjligheten att få lämna yttrande på remissen av slutbetänkandet av 2024 års skogspolitiska utredning. Många av utredningens förslag har stor betydelse för bioenergins förutsättningar genom behovet av tillgång till skogligt råmaterial.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 7 februari 2024 att ge en särskild utredare uppdraget att genomföra en översyn av den nationella skogspolitiken med anledning av utvecklingen sedan den skogspolitiska reformen 1993, såsom policyutvecklingen inom EU:s klimat- och miljöpolitik. Till detta har utredaren haft i uppdrag att överväga åtgärder för ett långsiktigt hållbart och konkurrenskraftigt skogsbruk som stärker näringsfriheten och investeringsviljan.

Syftet med utredningen har varit att utveckla en framtida ändamålsenlig skogspolitik som främjar ett långsiktigt hållbart konkurrenskraftigt skogsbruk, ökad skoglig tillväxt och en långsiktigt ökad tillgång till hållbar skoglig biomassa för att fullt ut kunna bidra till klimatomställningen samt jobb och tillväxt i hela landet.

Utredaren har lämnat flera viktiga förslag som kan förtydliga regelverket för skogsbruket och skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt, tydligare uppföljning av klimat- och miljöarbetet och ett förbättrat arbete med skogliga frågor i EU.

Svebios synpunkter

Svebio vill inledningsvis anföra att utredarens förslag i flera delar kan stärka både näringsfrihet och investeringsvilja inom skogsbruket. En ambition har varit att genom ökad tydlighet, moderniserade regelverk och förbättrad samverkan mellan myndigheter och markägare så skapas bättre förutsättningar för ett aktivt och ansvarstagande skogsbruk i hela landet.

[1] Nytt namn antaget vid årsmöte i april 2025.

Bioenergin är av stor betydelse för Sveriges energiförsörjning, både för att nå fossilfrihet och en hög grad av försörjningstrygghet. Den svarar idag för drygt en tredjedel av landets energianvändning (se figur nedan). Svebio vill poängtera att det svenska skogsbruket främst drivs av behov av från massa- och sågverksindustrierna. Bioenergin försörjs huvudsakligen av biprodukter från dessa, men också av restprodukter från skogsbruket såsom klena, skadade och angripna träd samt grenar och toppar (grot). Det innebär att energisektorns behov av biomassa har liten påverkan på hur och var skogsbruket sker.

Svebio vill påtala att biobränslebaserad energi utgör en central del av den svenska energi-omställningen. Biobränslen står för cirka två tredjedelar av tillförseln i kraft- och fjärrvärmesektorn – som svarar för hälften av landets uppvärmning och en tiondel av elproduktionen – och är därmed avgörande för att säkerställa både klimatmålen och en trygg och kostnadseffektiv energiförsörjning. En stor del av transportbränslena är idag biobaserade, t.ex. i form av biodiesel (HVO) eller inom ramen för reduktionsplikten. Efterfrågan på biodrivmedel ökar inom flyg och sjöfart och biogasen efterfrågas allt mer, både för uppvärmning och som drivmedel.

Sveriges energianvändning 2024

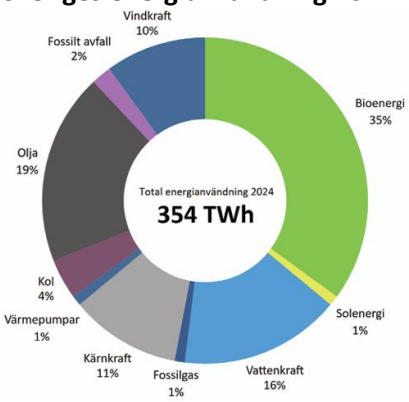

Källa: Preliminär statistik från Energimyndigheten (Korttidsprognos vinter 2025) bearbetad av Svebio.

Svebio vill särskilt betona vikten av ett ökat hållbart uttag av grot (grenar och toppar, d.v.s. restprodukter från skogsbruk)[2], bl.a. för att öka fjärr- och kraftvärmeproducenternas tillgång till biomassa till rimliga priser samt för utveckling av nya fossilfria material. Detta utreds nu i särskild ordning av Statens energimyndighet inom ramen för uppdraget att genomföra och föreslå åtgärder för att stärka fjärr- och kraftvärmen (KN2025/01566).

När det gäller EU-perspektivet kan Svebio tyvärr konstatera att EU-kommissionen de senaste åren lämnat flera förslag inom ramen för bl.a. Fit for 55 och den gröna given som i flera fall präglats av en negativ syn på bioenergi. Några exempel på detta är LULUCF-förordningen (markanvändning), naturrestaureringsförordningen (NRL), avskogningsförordningen (EUDR) samt förnybartdirektivet

[2]Enligt studier från bl.a. Skogsstyrelsen och Skogforsk kan det hållbara uttaget av grot öka från dagens knappt 10 TWh till 22-25 TWh per år.

(RED III) och som riskerar att leda till minskade avverkningar och minskad produktion av skogsråvara, vilket minskar tillgången på biomassa för energiändamål, både i form av avverkningsrester och biprodukter från skogsindustrin. Felaktigt tillämpat får det direkta konsekvenser för den svenska energiförsörjningen.

Dessa nya krav ställs samtidigt som fossila energislag utgör drygt 25 procent av Sveriges energianvändning. Genom att ställa upp nya hinder för användning av biomassa från skogsbruk och fortsatt motarbeta grödbaserad energi från jordbruket minskas bioenergins möjligheter att bidra till klimatomställningen. Följden riskerar att bli högre utsläpp av fossil koldioxid och onödigt höga kostnader för klimatomställningen.

Bioenergin utgör alltså en central del av Sveriges energiförsörjning som redan idag pressas av höga kostnader, förändrade marknadsförutsättningar och skärpta klimatkrav. Att dessutom bära risken för otydligheter i lagstiftningen skulle ytterligare försvaga branschens ekonomiska stabilitet och i förlängningen riskera både försörjningstryggheten och omställningstakten.

Med anledning av ovanstående välkomnar Svebio utredarens förslag och intentionerna bakom, men vill särskilt betona följande;

- *Kapitel 4 – Synliggör skogens klimatnytta*

Svebio ser positivt på utredaren förslag kring skogens klimatnytta. Vi instämmer i bedömningen att dagens systemavgränsningar ofta ger en otillräcklig och ibland missvisande bild av skogens verkliga bidrag till klimatarbetet, bl.a. genom substitution. Utredningens ansats innebär ett tydligt och välkommet steg mot ett mer vetenskapligt grundat och långsiktigt synsätt vad gäller klimatpolitik.

- *Kapitel 5 – Ny syn på naturvårdsavsättningar och miljöhänsyn*

Det är välkommet att det föreslås ett mål för hur mycket skogsmark vi behöver ha tillgängligt för skogsproduktion för att idag och i framtiden klara samhällets efterfrågan på skogsråvara. Det är också viktigt för att vi ska använda allmänna medel på ett effektivt sätt.

Skogen och skogsbruket är viktigt inte bara för den enskilda skogsägaren, utan för svensk ekonomi, regional utveckling, arbetstillfällen, klimatarbetet och, som ovan anförts, energiförsörjningen.

Svebio delar även utredarens bedömning om att dagens modell med generell hänsyn vid skogsbruks-åtgärder även framgent ska vara gällande. Med generell hänsyn bevaras och ges utrymme för utveckling av strukturer och miljöer som är viktiga för den biologiska mångfalden.

Det är dock väsentligt att beakta att naturvärden förändras över tid, och skydd bör därför kunna anpassas och avslutas om de naturvärden som avsågs skyddas inte längre finns kvar eller om staten har andra prioriteringar. Detta bör innebära att samhällets resurser används på ett mer effektivt sätt för naturskydd.

- *Kapitel 7 – Ökad rådgivning*

Förslagen är välkomna och ligger i linje med de förändringar som Svebio länge efterfrågat. Eftersom många regelverk som har stor betydelse för bioenergins förutsättningar nu implementeras samtidigt (såsom RED III, EUDR, NRL, LULUCF och ETS 2) bör det införas en digital ingång för företagen till myndigheterna – en ”One stop shop” – gällande vilka krav som ställs.

En förebild kan vara ”Verksamt.se”, där Tillväxtverket, Skatteverket, Tullverket och Bolagsverket, m.fl., samarbetar kring företagsinformation. Ansvariga myndigheter kan även förenkla rådgivning, praxis och regler, så att de företag som berörs kan få enkel och likvärdig information och minskad administration. Vidare bör tillsynen samordnas för att undvika dubbel tillsyn med dubbel reglering av krav. En sådan samordning torde även begränsa den totala arbetsbördan och kostnaderna för myndigheterna.

- *Kapitel 8 – Ökad skogsproduktion*

Svebio tillstyrker de förslag till indikatorer och preciseringar som utredaren lägger fram och de bör ligga till grund för utformningen av ett produktionsmålssystem. Ett produktionsmålssystem med det befintliga skogspolitiska produktionsmålet och en strukturerad uppföljning och utvärdering av detta skulle skapa en tydligare balans mellan skogspolitikens två jämställda mål.

Vidare är skogsskador ett stort problem för landets skogsägare och med ett varmare klimat ökar risken. Ett proaktivt arbete och resurser för övervakning, förebyggande åtgärder och forskning är därför centralt för att minimera risker.

Vi delar även utredarens resonemang om att fler skogar borde avverkas senare för att klimatnyttan och den ekonomiska avkastningen ska bli optimal för skogsägaren.

- *Kapitel 10 – Inför ett evidensbaserat beslutsfattande*

Det finns ett behov av att öka kvaliteten på beslutsunderlag och konsekvensbeskrivningar. Svebio delar utredarens syn att det behövs ett mer strukturerat, rättssäkert och transparent evidensbaserat arbetssätt tillsammans med heltäckande konsekvensbeskrivningar kan bidra till att förbättra underlagen för politiska ställningstaganden och myndighetsutövning, vilket är avgörande för ett hållbart och förutsägbart skogsbruk.

Utredningen föreslår ett utökat fokus på forskning kring skogsskötsel och övervakning (Riksskogs-taxeringen), vilket är bra. Dock är det viktigt att forskningen om skogsskötsel parallellt studerar effekter på produktion och andra värden i skogen såsom biologisk mångfald och friluftsliv.

En avgörande förutsättning för att genomföra klimatomställningen och samtidigt stärka Sveriges konkurrenskraft är tillståndsprocesserna blir både enklare, rättssäkrare och mer effektiva, med bibehållet högt miljöskydd.

energi för nästa generation

- *Kapitel 11 – Ett tydligare Sverige i EU*

Utredaren har lämnar flera bra förslag på hur Sveriges arbetssätt i EU kan stärkas för att skapa en bättre tydlighet och proaktivitet.

Vi välkomnar utredningens ambition att tydliggöra ansvar och skapa större transparens kring Sveriges internationella rapportering. Det är angeläget att rapportering som riskerar att få rättsliga eller politiska konsekvenser för markanvändningen, exempelvis avseende gynnsam referensareal, sker med större förankring och helhetsperspektiv.

Fit for 55-paketet och Den europeiska gröna given har inneburit en omfattande påverkan på svensk skogspolitik. Svebio välkomnar att utredaren föreslår att regeringen beslutar om principer för implementeringen i syfte att undvika överimplementering och att öka effektiviteten i genomförandet av EU-lagstiftning.

- *Kapitel 12 – Tydligare miljökvalitetsmål*

De svenska miljömålen har en viktig roll i att sätt mål för och följa upp arbetet för en bättre miljö och en hållbar framtid. Idag styrs mycket av vårt nationella miljöarbete av EU-förordningar och internationella åtaganden. Att införliva dessa i och harmonisera det svenska miljömålssystemet skulle bidra till en ökad tydlighet.

En översyn och uppdatering av miljökvalitetsmålet Levander skogar är mycket välkommet. Såsom det är utformat idag är det mycket svårt att nå. För att skapa förutsättningar för ett effektivt och motiverande miljöarbete i skogen behövs realistiska miljömål.

Avslutning

Svebio känner en förhoppning om att förslagen i utredningen kan skapa en mer förutsägbar, rättssäker och effektiv skogspolitik samt förbättra förutsättningarna för ett hållbart och konkurrenskraftigt svenskt skogsbruk och för bioenergin. Vi bedömer att utredningens förslag ger ett gott helhetsunderlag för en fortsatt utveckling av skogspolitiken.

Stockholm den 12 december 2025
SVENSK BIOENERGI

Anna Törner
VD

Kopia till
li.smf.remissvar@regeringskansliet.se

SVEBIO

Svensk Bioenergi Kammakargatan 22, 111 40 Stockholm Tel +46 (0)8 441 70 80 info@svebio.se www.svebio.se